

SVIJET VIDEOIGARA

#serajpozitivublokirajnegativu

ZANIMLJIVOSTI IZ SVIJETA VIDEOIGARA: JESTE LI ZNALI?

2,3 milijarde

Na svijetu više od 2,3 milijarde ljudi aktivno igra videoigre (Newzoo, 2018).

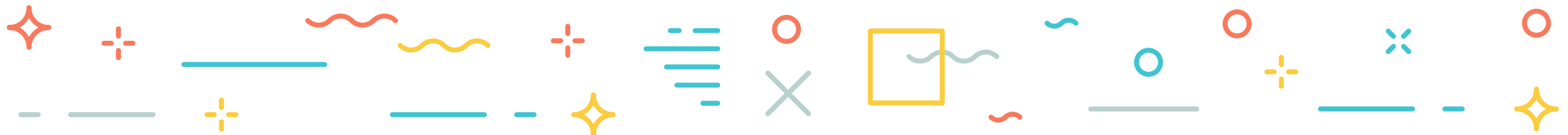
Svako četvrto dijete u Hrvatskoj u dobi od 9 do 17 godina svakodnevno ili skoro svakodnevno igra igre na internetu (EU Kids Online Hrvatska, 2017).

56%

56 % djece u dobi od 9 do 17 godina ističe da im roditelji uvijek dopuštaju igrati igre na internetu s drugim osobama (EU Kids Online Hrvatska, 2017).

Svako četvrto dijete predškolske dobi igra igraće konzole (Buljan Flan-der, G. i Brezinščak, T. 2018)

ZANIMLJIVOSTI IZ SVIJETA VIDEOIGARA: JESTE LI ZNALI?

34 godine

Prosječni igrač videoigara ima 34 godine (Entertainment Software Association, 2018).

70 milijuna

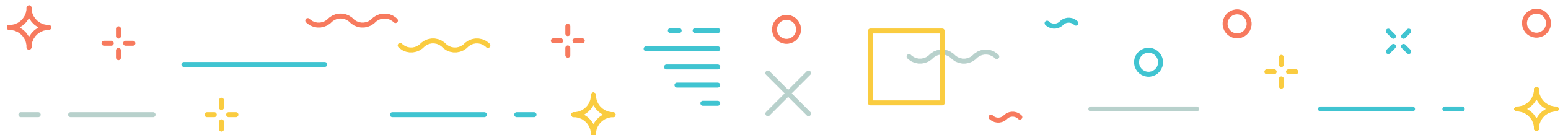
Najpoznatiji YouTube influenceri današnjice svoj uspjeh ostvarili su igranjem videoigara i kritičnim osvrtima na različite videoigre. Među njima svakako treba spomenuti PewDiePie-ja koji ima više od 70 milijuna pratitelja na toj društvenoj mreži.

Wii Sport, Super Mario Bross, Pokemon Red i Tetris su među najprodavanijim videoigrama na igraćim konzolama (Statista, 2018).

85%

Procjenjuje se da više od 85 posto videoigara na tržištu sadrži nasilne sadržaje (American Psychological Association, 2015).

VRSTE VIDEOIGARA

1 Igre uloga (tzv. RPG – Role Playing Games): igre u kojima igrač kroz vođenje određenog lika mora obaviti neke zadatke ili pronaći određene stvari kako bi mogao napredovati i prijeći na sljedeće razine igre. Vrlo često takve igre omogućuju igračima da gotovo u potpunosti samostalno kreiraju svog igrača (od imena preko odjeće pa do oružja).

2 Sportske igre: igre u kojima se igrači bave različitim sportskim aktivnostima, odnosno igraju igre poput košarke, nogometa...

3 Elektroničke lutke: elektronički ljubimci o kojima se vlasnici moraju brinuti (hraniti ih, uspavljivati itd.). Najpoznatiji primjeri tog žanra: Tamagotchi.

4 Borilačke igre: podrazumijevaju borbu između protivnika koja se može odvijati golim rukama ili s pomoću nekih pomagala. Takve igre najčešće podrazumijevaju odmjeravanje fizičke snage među igračima.

VRSTE VIDEOIGARA

5 Igre strategija: U središtu takvih igara je planiranje i osmišljavanje taktike kako bi se pobijedilo protivnika.

6 Pucačine iz prvog lica (tzv. FPS – First Person Shooter): igrač prati sadržaj igre kroz oči lika iz igre. Ispred sebe obično vidi ruke koje drže oružje. Pritom se igrač često može koristiti različitim vrstama oružja kako bi uništio neprijatelje i pobijedio ih. Takve igre podrazumijevaju da igrač, u timu ili samostalno, ubije što više protivnika.

7 Igre simulacija: igre koje omogućuju rekonstrukciju različitih životnih situacija poput učenja upravljanja različitim uređajima kao što su zrakoplovi, automobili ili različiti strojevi. U njima igrači mogu voziti avione ili automobile, graditi kuće, operirati itd.

8 Edutainment igre: zabavne videoigre čija je svrha ponajprije edukativna.

Izvor: Laniado, N., Pietra, G. (2005). Naše dijete, videoigre, internet i televizija. Rijeka: Studio Tim.

POZITIVNE STRANE VIDEOIGARA

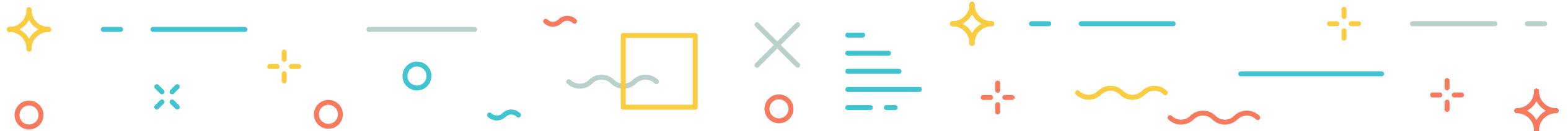
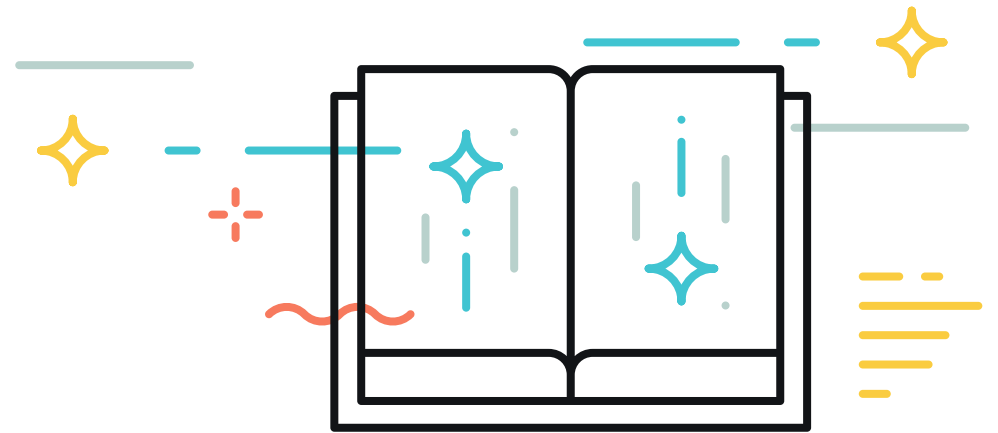
Igranje videoigara ima brojne prednosti i pozitivne strane. Mnogi ih smatraju medijima s najvećim edukativnim mogućnostima. Zašto su videoigre tako dobre?

1 Pomažu protiv rastresenosti – i to osobito, kažu oni koji se u to razumiju, takozvane „akcijske igre“. Naša usredotočenost na različite faze igre može biti korisna i u drugim životnim okolnostima (kada nam bude potrebna usredotočenost kako bismo iskoristili svoje mentalne sposobnosti).

2 Povećavaju vizualnu prodornost/oštrinu: vrijeme vizualne reakcije postaje kraće, a ljudsko oko brže, što bez sumnje predstavlja prednost što se tiče motoričkih reakcija u različitim stvarnim prigodama.

3 Pomažu logici bržeg rješavanja problema. Igre poput slagalica (puzzle) ili pustolovne igre, kao i igre riječima, mogu pomoći u razvitku sposobnosti vezanih za brže rješavanje problema kao i sposobnosti logičkoga zaključivanja. Na primjer, poznata igra sudoku znatno povećava tu vrstu sposobnosti.

4 Razvijaju intuiciju i hipotetsko razmišljanje. Da bi mogla napredovati u videoigri i prijeći na više razine, djeca moraju unaprijed razmišljati o svakom koraku koji će napraviti, kao i predvidjeti situacije koje bi se mogle dogoditi.

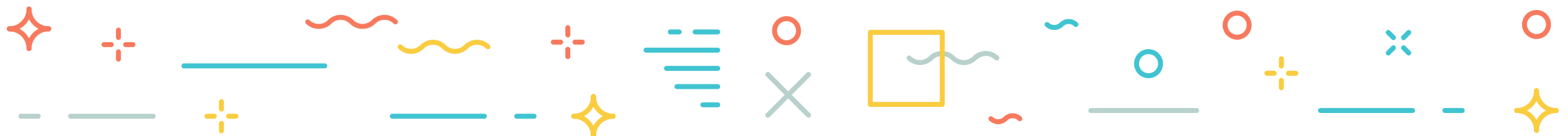
POZITIVNE STRANE VIDEOIGARA

5 Mogu se koristiti za pomoć u odgoju i obrazovanju. Istraživanja su pokazala da djeca koja dio svojega slobodnog vremena provode igrajući videoigre odgojnoga i obrazovnoga sadržaja pojačavaju svoje kognitivne sposobnosti – i to brže od drugih.

6 Upoznavanje novih ljudi i stjecanje novih prijatelja. Ako djeca igraju online igre, postoji velika mogućnost da će upoznati nove ljude, a možda steći i neke nove prijatelje, čak i na drugome kraju svijeta, što može biti potpuno novo iskustvo i pruža mogućnost upoznavanja drugih kultura i običaja. Međutim, treba pripaziti na činjenicu da se među takvim virtualnim prijateljima mogu naći osobe koje nemaju pozitivne i dobre namjere.

7 Videoigra djecu može naučiti nešto novo o životu. Virtualne igre čiji su subjekti, na primjer, životinje mogu djecu naučiti ispravnom ponašanju prema drugim živim bićima, kako usvojiti nove načine i nova pravila postupanja i suživota s domaćom životinjom, ljubimcem i kako se brinuti o njemu.

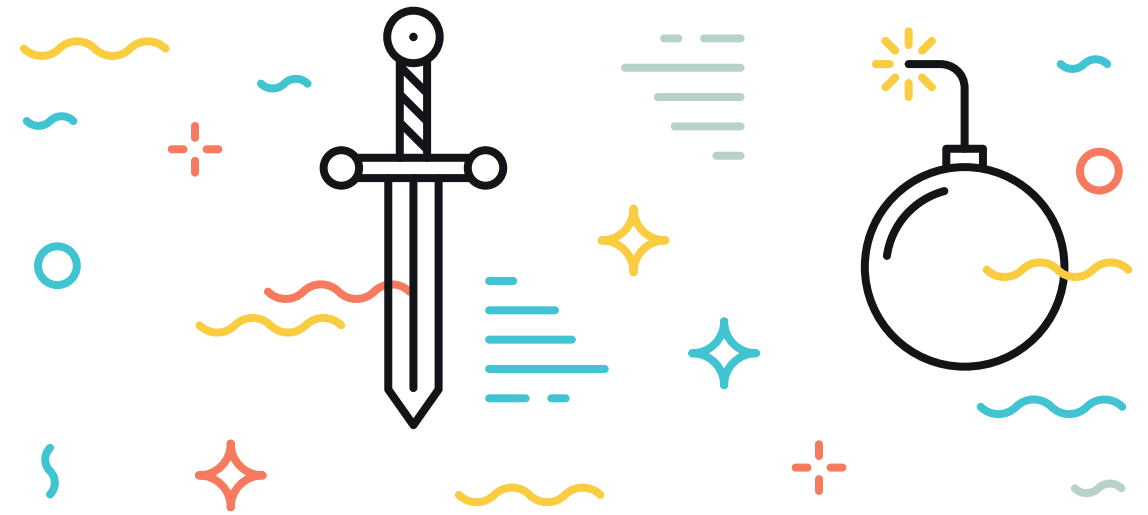
8 Mogu biti zabavno iskustvo, ne samo za djecu, već i za odrasle. Ima li išta loše u zabavi, lijepoj, opuštenoj i korektnoj? Nema. Neke videoigre mogu čak pomoći i u razvoju kondicije. Naime, istraživanja su pokazala da ona djeca koja igraju Wii koriste puno više energije od one koja samo sjede i igraju PlayStation 4 (PS4), Xbox 360 ili na mobitelu ili računalu.

NEGATIVNE STRANE VIDEOIGARA

Unatoč brojnim pozitivnim stranama videoigara, u javnosti se često govori isključivo o onim negativnima. Pritom je važno da vi, kao roditelji, osobito pripazite na sljedeće:

1 Ovisnost o videoigrama. Neke osobe u velikoj su opasnosti da postanu potpuno ovisni o videoigrama. Takve osobe zanemaruju sve one aktivnosti koje bi u životu morale biti na prvom mjestu (posao, školske obaveze, izvanstavnne aktivnosti, druženje s članovima obitelji i vršnjacima). Stručnjaci upozoravaju da se nekima (odraslima) dogodila toliko snažna ovisnost da više ne odlaze na posao, a neka djeca ne odlaze u školu; neki ne jedu redovito kako ne bi prekidali igranje; neki jedu jako brzo kako bi se ponovno vratili igranju, što je nezdravo i štetno, a neki zaboravljaju da se moraju kretati, vježbati i biti tjelesno aktivni. Intenzivnije igranje videoigara često je povezano sa slabijim školskim uspjehom, slabijim odnosima s roditeljima i prijateljima te zloupotrebom alkohola i droga. Veća je vjerojatnost da će ovisnost o videoigrama razviti djeca jer češe igraju videoigre od djevojčica i većina je igara prilagođenija intere-

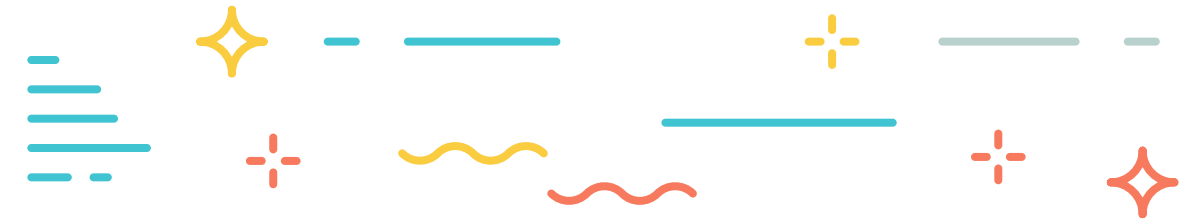
sima dječaka, kao i djeca niskog samopoštovanja te slabijeg školskog uspjeha jer im igranje videoigara služi kao kompenzacijski mehanizam za lošu sliku o sebi (Bilić, Ljubin Golub, 2011).

Najvažniji simptomi ovisnosti o videoigrama su nekontrolirana želja, tj. žudnja za igranjem, gubitak kontrole nad ovisničkom aktivnosti i provođenje sve više vremena u igranju; apstinencijski simptomi, tj. osjećaj nemira i razdraženosti kada se ne igra, preokupiranost ovisničkim ponašanjem te zanemarivanje alternativnih zadovoljstava, školskih i kućnih obveza; nemogućnost prestanka igranja videoigara, tj. trajno iskazivanje ovisničkog ponašanja usprkos problemima koje to ponašanje uzrokuje; laganje da bi se prikrila vezanost za videoigre (Young, 2009 prema Bilić, Ljubin Golub, 2011).

NEGATIVNE STRANE VIDEOIGARA

2 Videoigre ne mogu potpuno zamijeniti fizičke aktivnosti. Stručnjaci su nam dokazali da videoigre (pa i one na spomenutom Wiiju) tijelu ne daju sve ono što treba, nisu prikladan „trening“ za onaj stvaran – na dvorištu, u parku, na igralištu ili u dvorani. Dugotrajno igranje videoigara može dovesti do oštećenja vida, gomilanja kilograma (zbog pretjerane konzumacije nezdravih prehrambenih proizvoda), ali i oštećenja kralježnice zbog vrlo često lošeg načina sjedenja pred računalom. Stoga je vrlo važno nadoknaditi sate uz videoigre stvarnim fizičkim aktivnostima.

3 Videoigre mogu dovesti do navikavanja na nasilje. Neke su osobe u opasnosti da postanu neosjetljive na nasilje ako je njihova „zabavna“ aktivnost često (a kod nekih i potpuno!) posvećena videoigrama koje su jako nasilne. Zna se da industrija videoigara – da bi privukla pozornost korisnika i kako bi povećala prodaju – ima tendenciju stvaranja priča koje su posebno okrutne, a koje dugoročno mogu oštetiti mentalno zdravlje i učiniti medijske korisnike neosjetljivima na nasilje (pa i na tuđu, stvarnu patnju). Treba istaknuti i da u vide-

oigrama igrači aktivno sudjeluju u medijskom sadržaju i više nisu samo pasivni primatelji kao što su u slučaju gledanja televizije. Stoga stručnjaci upozoravaju na to da su nasilne videoigre štetnije od nasilja na televiziji jer igrači svojim sudjelovanjem, ponavljanjem i dobivanjem nagrada za počinjena nasilna djela postaju podložniji utjecaju nasilja.

4 Konačno, videoigre nam mogu pružiti pogrešna očekivanja o stvarnom životu. Virtualni svijet nema ništa zajedničkog sa svakodnevnim životom. Virtualni svijet je iskrivljena, nepostojeća i nestvarna slika našega stvarnoga svijeta. Stoga je vrlo važno djeci objasniti razlike između stvarnog i virtualnog svijeta, osobito kada su u pitanju posljedice različitih djela i ponašanja.

ZAŠTO JE UTJECAJ VIDEOIGARA NA DJECU VEĆI OD IZLOŽENOSTI DRUGIM MEDIJSKIM SADRŽAJIMA?

Stručnjaci su davno utvrdili da izloženost videoigrama može imati veći utjecaj od izloženosti drugim medijskim sadržajima, osobito kad su u pitanju nasilni medijski sadržaji. Tome osobito pridonose sljedeći ključni elementi (Bilić, 2010: 266):

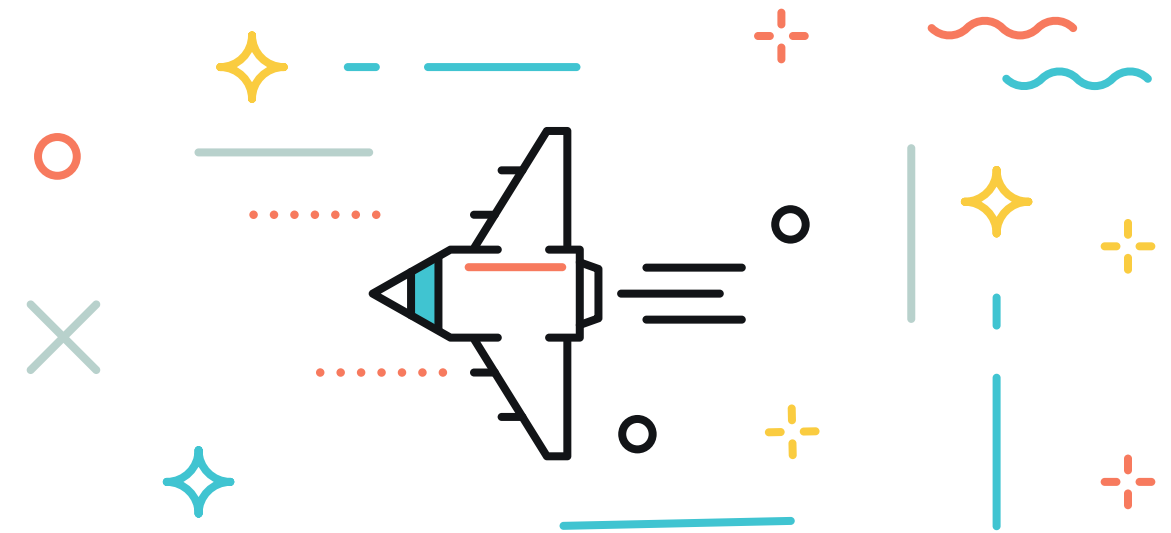
1 Identifikacija s likom u videoigri veća je nego identifikacija s likovima koje se gleda na televiziji i u drugim medijima ponajprije zbog toga što igrači najčešće sami izabiru osobu koju žele utjeloviti u igri. U sve većem broju videoigara mogu i potpuno sami kreirati tu osobu: kako će biti odjevena, koju će boju kosu imati, koje moći, oružje i sl. Svi ti elementi pomažu u identifikaciji s likom.

2 Nagrađivanje počinitelja za nasilno ponašanje može negativno utjecati na ponašanje gledatelja, ponajprije na njegovo nasilno ponašanje. Medijski korisnici će češće oponašati ponašanje ako je osoba koju gledaju za takvo ponašanje nagrađena. Taj utjecaj u videoigrama još je i veći jer osoba više nije samo pasivni promatrač, već aktivni sudionik. U videoigrama igrači su za nasilno ponašanje najčešće nagrađeni dodatnim bodovima ili boljom opremom. Pogotci u glavu ili srce čak se nagrađuju dodatnim bodovima.

ZAŠTO JE UTJECAJ VIDEOIGARA NA DJECU VEĆI OD IZLOŽENOSTI DRUGIM MEDIJSKIM SADRŽAJIMA?

3 Učenje ponavljanjem – većina medijskih sadržaja namijenjena je kratko-
ročnoj upotrebi. Naime, filmove, serije ili informativne priloge većina će ljudi
pogledati ili pročitati jednom u životu. S druge strane, rijetko će tko završiti
igru prvi put kada je igra. Da bi završili videoigru i prešli sve njene razine, veći-
na će igrača istu situaciju i razinu ponoviti više puta, katkad čak i nekoliko sto-
tina puta. „Ponavljanjem istih agresivnih djela povećavaju se šanse za njho-
vo usvajanje. Također je dobro poznato da se brže uči aktivnom uključenošću
nego pasivnim promatranjem.“ (Bilić, 2010)

4 Cjeloviti slijed agresivnih postupaka – da bi igrači završili igru i pobijedili
svoje neprijatelje, važno je da unaprijed promišljaju o svakom svom postupku,
donose odluke o tome koje će oružje upotrijebiti, iz kojeg će kuta napasti pro-
tivnika i sl.

5 Kontinuitet nasilja – budući da je većina videoigara nasilnog karaktera,
velika je vjerojatnost da će igrači tijekom igranja videoigara stalno biti izloženi
nasilnim sadržajima.

RIZICI ONLINE VIDEOIGARA

Suprotno od igara koje morate kupiti u trgovini, na internetu je puno lakše prekršiti pravilo o dobi potrebnoj za neku igru. Na taj način adolescenti mogu doći do neprikladnih igara, kao što su nasilne igre.

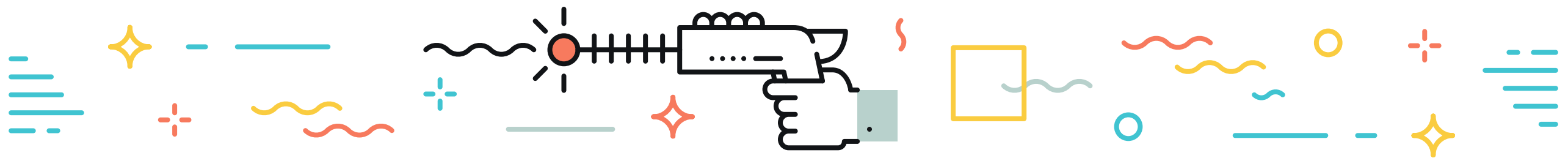
Drugi se igrači mogu ponašati neprimjereno, to jest mogu vrijeđati druge igrače, manipulirati, varati ili pak biti agresivni.

Tijekom igre djeca i adolescenti mogu drugim igračima dati neke osobne informacije ili pak otići na susret s nepoznatim igračem.

S pomoću poveznica koje se nalaze u samoj igri, djeca mogu doći do sadržaja koji su zabranjeni maloljetnicima, kao što je npr. pornografija.

Kada se govori o ovisnosti o elektroničkim igrama, posebno se misli na online igre, tzv. „Massively Multiplayer Online Role Playing Games“, kao što su World of Warcraft, Lord of Rings Online i Eve Online, jer se igrači brzo poistovjete sa svojim „avatarom“ (tj. vlastitim virtualnim likom) koji nastoje razviti i poboljšati. Kako se u grupi moraju suočiti s različitim izazovima, to ih potiče na nastavak igre, što kod adolescenata i odraslih može dovesti do ovisnosti o elektroničkim igrama.

Više na: <http://www.giovanimedia.ch/it/opportunita-e-rischi/videogiochi.html#sthash.kgldopP2.dpuf>.

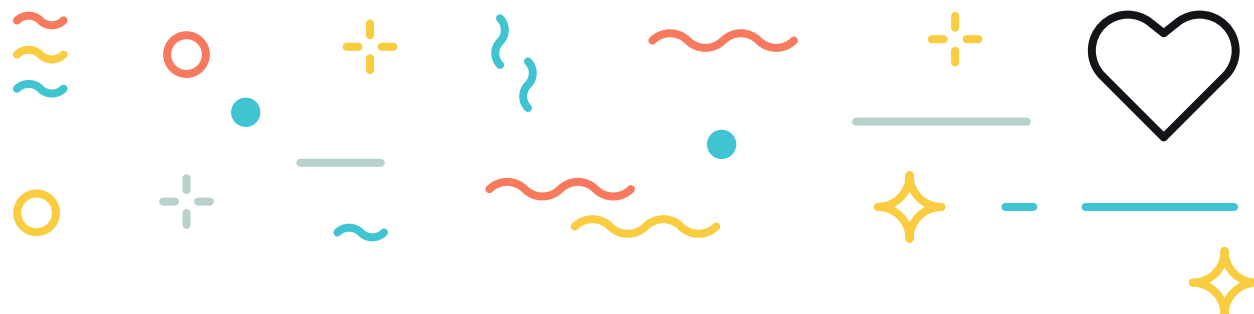
IGRE PRIMJERENE ODREĐENOJ DOBI

Klasifikacija igara prema sustavu PEGI pažljivo prati je li neka igra prikladna za određenu dobnu skupinu ili nije te se tako štiti djecu i mlade. Simboli koje ćete pronaći na pakiranju ili omotu igre jasno će vam reći je li neka igra prikladna za djecu od 3, 7, 12, 16 ili 18 godina. Istodobno ćete vidjeti oznaku/znak ima li u igri nasilnih sadržaja, seksa, droge, zastrašivanja, diskriminacije, vulgarnih riječi, kao i o tome je li riječ o online igri.

Više o tome možete saznati na:

<http://www.giovanimedia.ch/it/opportunita-e-rischi/videogiochi.html#sthash.kgldopP2.dpuf>

DOBNA OZNAKA	ZNAČENJE
 PEGI 3	Sadržaj ovako obilježene videoigre smatra se prikladnim za djecu do tri godine starosti. No, ne zaboravite da i te igre mogu sadržavati nasilje koje se prikazuje u komičnome kontekstu. Dijete ne smije povezivati likove iz videoigre s osobama iz stvarnoga života. Igra ne smije sadržavati zvukove ili slike koje mogu uplašiti malu djecu. U njima ne smije biti vulgarnih izraza.
 PEGI 7	U ovu skupinu spadaju igre koje bi mogle biti poput onih iz skupine „PEGI 3“, ali sadrže neke prizore i zvukove koji bi mogli zastrašiti djecu te se ipak smatraju prikladnima za djecu iznad sedam godina starosti.
 PEGI 12	Ove igre ne bi smjela igrati djeca mlađa od 12 godina jer je u njima prisutno nasilje, ali i golotinja. Vulgarni izrazi ne smiju biti jako izraženi, a ne smiju se upotrebljavati psovke, posebno one koje se odnose na određeni spol.
 PEGI 16	U ovim igrama prikaz nasilja ili seksa gotovo je isti kao i u stvarnome životu. Djeca koja bi igrala te videoigre morala bi se znati nositi i s neprimjerenim rječnikom, shvaćati kako se odnositi prema duhanu i drogama te što trebaju misliti o kriminalnim djelima.
 PEGI 18	Ove videoigre smiju igrati samo odrasli. U njima igrači vide prikaze teškoga nasilja, pa i posebnih vrsta nasilnih djela.

IGRE PRIMJERENE ODREĐENOJ DOBI

Opisi na poleđini omota igre donose glavne informacije zbog koje je igra klasificirana na određeni način. Osam je opisa: nasilje, neprimjereni rječnik, strah, droga, seks, diskriminacija, hazarderske igre/kockanje te online igre s drugim osobama.

Izvor: <http://www.giovanimedia.ch/it/opportunita-e-rischi/videogiochi.html>

ZNAČENJE	SLIKOVNI PRIKAZ	OBJAŠNJENJE
Neprimjereni jezik		Igra sadrži vulgarne izraze.
Diskriminacija		Igra sadrži prikaze nasilja ili nečega što bi moglo do njega dovesti.
Droge		Igra spominje ili prikazuje zloupotrebu droga.
Zastrašivanje /strah		Igra koja bi mogla uzbuditi ili preplašiti djecu.
Hazarderske igre/kockanje		Igra koja potiče ili uči kockanju.
Seks		Igra koja sadrži prizore golotinje i/ili spolnih ponašanja.
Nasilje		Igra sadrži prizore nasilja.
Online		Igra se može igrati online.

SAVJETI RODITELJIMA

1 Današnja djeca puno slobodnog vremena provode uz videoigre. Upoznajte se sa svijetom videoigara, naučite njihove vrste, istražite zašto ih djeca toliko vole te zaigrajte igre zajedno s njima.

2 Prije nego što vaše dijete počne igrati određenu videoigru, istražite ju, proučite njezin sadržaj i uzrast kojem je namijenjena. Ako nije primjerena njegovoj dobi, objasnite mu zašto nije dobro da igra tu igru te mu u zamjenu ponudite kvalitetnu videoigru primjerenu njegovu uzrastu.

3 Razgovarajte s djetetom o sadržaju videoigara. Objasnite mu zašto su neke igre primjerene njegovoj dobi, a druge nisu te koje su ključne razlike između stvarnog i virtualnog svijeta videoigara.

4 Igrajte videoigre zajedno s djecom. One mogu biti izvrsno sredstvo zabave, ali i izvor mnogih novih iskustava. Osim što ćete tako provesti zajedničko vrijeme, moći ćete reagirati i razgovarati s djecom u slučaju neprimjerenih sadržaja. Uspo-

stavite odnos povjerenja kroz igru i zabavu. Pokažite djetetu da vam je stalo i da jednako uživete u aktivnostima koje su njemu drage i važne. Igranje igara može potaknuti i razgovor između roditelja i djece o brojnim temama, iskoristite to.

5 Postavite pravila o vremenu i količini igranja videoigara. Školske obaveze moraju imati prednost pred videoigramama. Objasnite djeci da više od dva sata igranja videoigara dnevno može dovesti do ovisnosti.

6 Ako je vaše dijete veliki ljubitelj videoigara, potaknite ga na zajedničko igranje igara s braćom i sestrama te vršnjacima. Tako potičete razvoj njihovih socijalnih vještina, ali i zajedničko rješavanje svih izazova na koje će naići prilikom igranja igre.

7 Videoigre mogu povećati dječje samopouzdanje, razviti hipotetsko i logičko razmišljanje, poboljšati motoričke vještine i ubrzati reakcije. Pomognite djeci pronaći kvalitetne videoigre koje će im omogućiti razvoj svih tih vještina.

SAVJETI RODITELJIMA

8 Videoigre su izvrstan edukativni medij. Zajedno s djecom potražite edukativne videoigre i zabavljajući se učite.

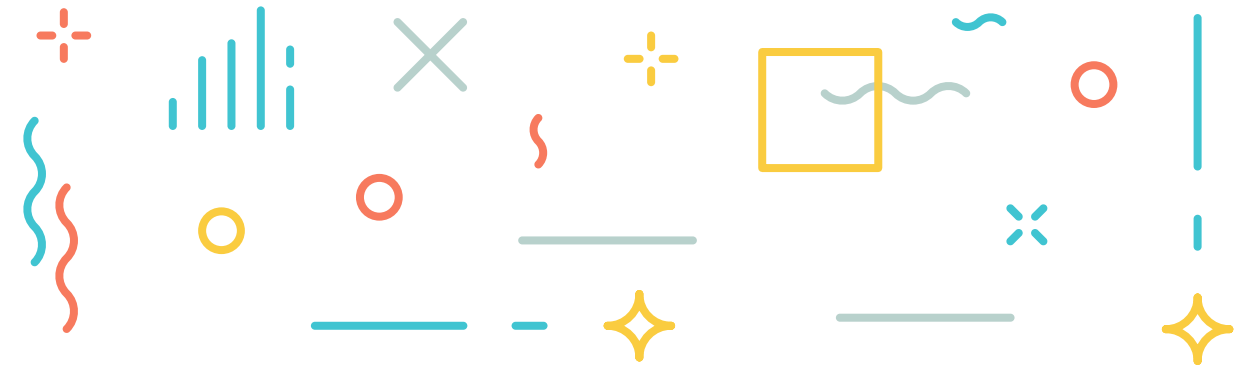
9 Potaknite djecu da svoje slobodno vrijeme, osim uz igranje videoigara, provode i u drugim aktivnostima sa svojim vršnjacima.

10 Računala i igraće konzole neka ne budu u dječjim spavaćim sobama kako biste mogli pratiti koliko vremena djeca provode igrajući videoigre, ali i da je sadržaj videoigre primjeren njihovoj dobi.

11 Istražite igra li vaše dijete online igre. Takve igre često omogućuju dopisivanje s drugim igračima. Upozorite ga da dopisivanje s nepoznatim osobama može biti opasno i da takvim osobama ne daje svoje osobne podatke niti se nalazi s njima uživo.

SAVJETI ZA RODITELJE BIVŠEG GEJMERA DOMINIKA

1 Nikada ne popuštajte u svojoj odluci i budite ustrajni u onome što ste dogovorili sa svojim djetetom.

2 Ne nasjedajte na razne priče da se vaše dijete bavi bezazlenom igrom koju igraju svi iz njegova okružja.

3 Kada čujete razne nadimke i internetska imena, razgovarajte s djetetom o njima i saznajte s kime razgovara.

4 Pratite komunikaciju putem interneta, posebice glasovnu, jer vaše dijete često može biti žrtva nasilja putem takve komunikacije.

5 Nemojte mu naređivati da prestane igrati igricu, pokušajte saznati zašto je toliko igra i budite njegov saveznik i prijatelj.

6 U spontanom razgovoru katkad porazgovarajte o vremenu koje vaše dijete provodi na internetu jer postoji šansa da se otvori i kaže nešto što biste htjeli ili morali čuti.

7 Neka internet nipošto ne bude vaš bijeg od vremena koje morate posvetiti djetetu pod izlikom kako se ono samo zabavlja i kako mu je dobro.

8 Razgovarajte s djetetom o njegovu danu. Ako u razgovoru primijetite previše neobičnih internetskih termina, tema iz igara ili je sadržaj povezan isključivo uz igricu, postoji mogućnost da se morate zabrinuti.

9 Ne možete potaknuti dijete na pozitivnu promjenu ako i sami ne postanete takvi. Predložite mu da zajedno odete na šetnju, igrate društvene igre ili slobodno vrijeme provedite na drukčiji način.

10 Nikada ne određujte stroge kazne po načelu: Ako ne učiniš to, zabranit ću ti igranje videoigara. Pokušajte dogovorom postići da dijete shvati zašto nešto mora učiniti. Kazna nikada nije rješenje.

DIO ZA DJECU I MLADE

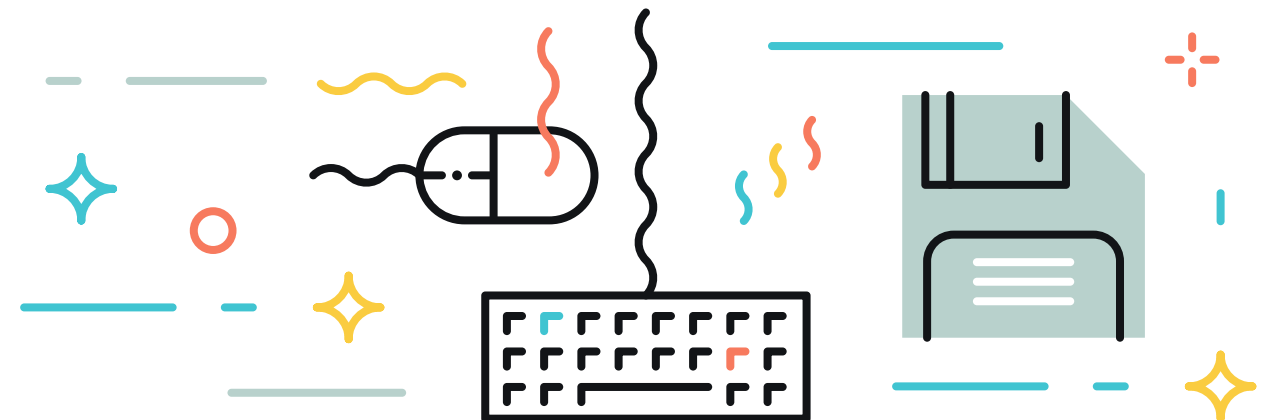
Pratite stranicu djecamedija.org i pronađite još mnogo korisnih savjeta!

U dosadašnjem tekstu priručnika informacije koje ste mogli saznati pisane su većinom za roditelje i odrasle osobe koje su se susrele s djecom i mladim osobama koje igraju online igre. Važno nam je istaknuti kako upravo djeca i mladi najčešće i najviše znaju o svijetu gaminga te bismo vas sada htjeli potaknuli da podijelite svoja međusobna iskustva i naučite još neke stvari jedni od drugih. Ova aktivnost može biti korisna prilika da roditelji nauče nešto od djece u svojoj okolini jer tako dijelite svoja razmišljanja i potičete veće međusobno razumijevanje.

Ako si dijete ili mlada osoba, u nastavku bismo ti voljeli prenijeti neka svoja znanja koja su nastala iz iskustva s mnogim mladima koji igraju online igre i u njima su se susreli s mnogim ugodnim i neugodnim situacijama.

Čak i ako sam ne igraš online igre, vjerujemo da u tvom okruženju postoje mlade osobe za koje znaš da ih igraju i ovo je prilika da saznaš nešto više o tome čemu sve igrači mogu biti izloženi tijekom igranja.

Mnogo je različitih igara. Neke od njih uključuju individualno igranje, dok neke uključuju i komunikaciju s drugim igračima koje možda poznaješ ili su oni za tebe potpuni stranci. Mnogo je koraka koje možeš poduzeti prije nego što počneš igrati neku online igru te saznati o čemu je važno brinuti tijekom igranja, a sve radi toga da ti iskustvo igranja igara bude zabavno, ugodno te da budeš siguran i ti, ali i drugi oko tebe.

KORACI PRIJE POČETKA IGRANJA:

1 Odabir online igre

• provjeri dobnu granicu online igre

Dobna razina igre pokazuje ti koliko neprimjerenog sadržaja igra uključuje. Neprimjereni sadržaji su svi oni sadržaji koji uključuju različite pornografske i nasilne sadržaje, kao i oni koji potiču mržnju i diskriminaciju bilo koje vrste. Na nekim igračim platformama moguće je vidjeti koja je dobna granica za uključivanje u igru, dok na drugima to nije vidljivo. Dobnu granicu važno je poštovati jer te štiti od sadržaja kojima ne bi trebao biti izložen, a ako ona ne postoji, savjetujemo ti da razgovaraš s ne-

kom odraslom osobom prije donošenja odluke o tome hoćeš li je igrati.

2 Postavke privatnosti

• dijeljenje osobnih podataka

Jedan od bitnih koraka u održavanju sigurnosti dok igraš igre su postavke privatnosti na različitim igračim platformama. Te postavke ti pomažu da odabereš koji sadržaj želiš podijeliti i s kim. Osobni podatci uključuju: tvoje ime i prezime, adresu stanovanja, broj telefona, školu i razred, datum rođenja, e-mail adresu te korisničko ime i lozinku. Važno je zaštititi te podatke jer ako ih drugi vide i imaju im

pristup, mogu ih zloupotrijebiti.

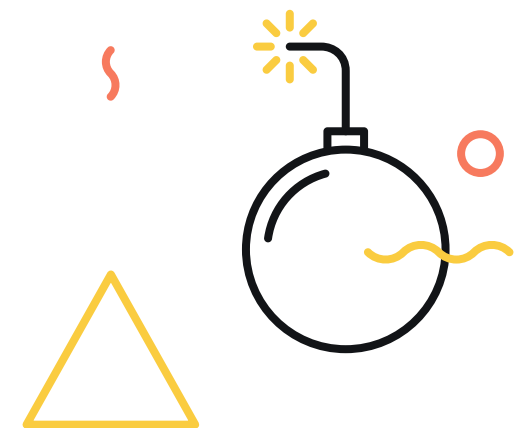
• provjeri kako se dodatno zaštititi

Mnoge igre imaju opcije prijavljivanja i blokiranja ako se dogodi da se iz bilo kojeg razloga osjećaš neugodno dok igraš. Ako te netko uznemirava možeš tu osobu/osobe blokirati ili „utišati“ da ne dobivaš njihove poruke tako da ti se onda te osobe više neće moći javiti. Taj korak dobro je napraviti prije nego što počneš igrati kako bi znao sve mogućnosti i načine s kojima se možeš brzo zaštititi u slučaju neugodnih situacija.

Važno je da znaš prepoznati koje su to situacije koje bi mogle zahtijevati

da nekoga prijaviš, blokiraš ili potražiš pomoć odrasle osobe. Nije u redu da se zbog drugih igrača osjećaš loše niti da se drugi osjećaju loše zbog tvojeg ponašanja dok igraš.

Neprimjereni ponašanje unutar igre uključuje vrijeđanje, isključivanje, varanje, krađu online sadržaja ili osobnih podataka te hakiranje računara.

SAVJETI ZA VRIJEME IGRANJA:

1 Obrati se odrasloj osobi (roditelji, drugi članovi obitelji, stručni suradnik u školi, stručnjak mentalnog zdravlja) :

- ako te nešto uznemiri tijekom igranja igre ili ti se nešto ne sviđa
- ako nisi siguran u neke korake koji se od tebe traže u igricama.

Neke aplikacije za igranje igara koje preuzmeš besplatno na svome mobitelu traže da stvarnim novcem platiš neke stvari kako bi ih dobio u igri. Zbog toga je važno da budeš oprezan i da ti odrasla osoba da dopuštenje da kupiš dodatne stvari u igri.

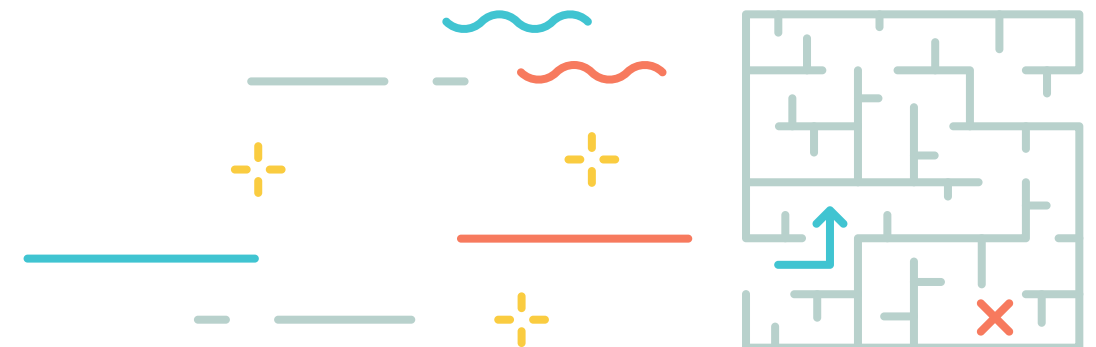
2 Brini se o sebi i drugim igračima za vrijeme igre!

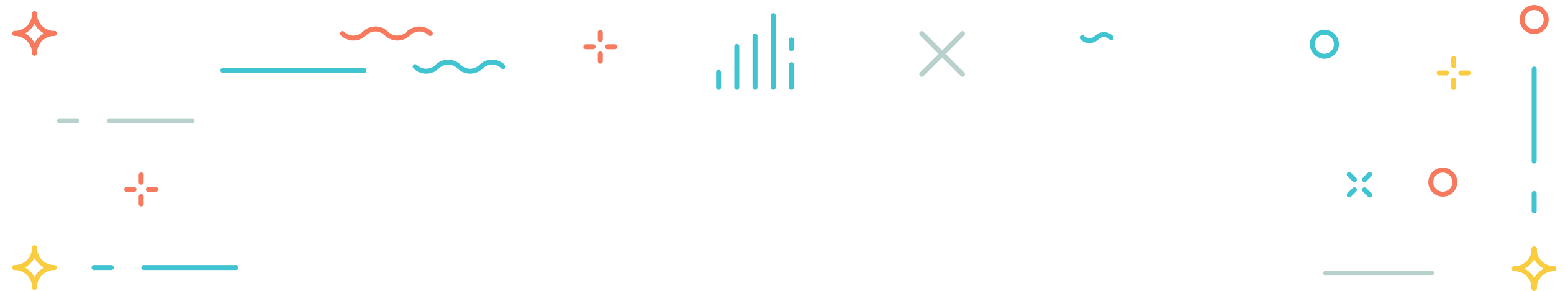
- Zapamti! U redu je gubiti. Poštuj druge igrače i brini se o sebi za vrijeme igre jer te nitko nema pravo uznemiravati pod izlikom da se radi samo o igri. Iako ti se može učiniti da situacije u igri i ostaju samo u igri, osjećaji koje ti ili drugi igrači doživljavate za vrijeme igranja stvarni su i utječu na vaš svakodnevni život.
- Sjeti se! Imaš dovoljno vremena za sve – pronađi vremena u danu i za neke druge aktivnosti, pogotovo za one koje nisu na internetu.

• Ako ti igranje postane izvor stresa, potrebno je uzeti stanku i odmoriti se. Važno je da postaneš svjestan kako igre mogu utjecati na tvoj život i svakodnevicu. Ovo su koraci o kojima trebaš promisliti i nešto promijeniti:

- ako zbog igara ne viđaš prijatelje i obitelj
- ako igraš igre umjesto da obavljaš školske ili druge zadaće
- ako ti je teško prestati misliti o igranju
- ako ne možeš uopće prestati igrati čak i kada trebaš spavati.

Ako imaš dodatna pitanja, nedoumice i želiš saznati još informacija o temi online igranja, možeš nam se javiti na besplatni chat Hrabrog telefona, liniju za djecu na 116 111 ili nam poslati e-mail na savjet@hrabritelefon.hr.

Generacija **Next**

www.generacijanext.hr

